

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.048/2013/9.szám

A Kúria a Dr. Hidasi és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Hidasi Gábor ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a Miskolci 12. számú Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr.Bánvölgyi Beáta ügyvéd, által képviselt M. I.r. és a dr. Konczné dr.Pásztor Kinga ügyvéd által képviselt M. Kft. II.r. alperesek ellen tisztességtelen piaci magatartás megállapítása és kártérítés megfizetése iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál 13.G.40.139/2011. számon indult és 13.G.40.273/2011. számon folytatódott, a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.516/20122/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által 59. számon benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában - nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg külön-külön az I.r. és a II.r. alpereseknek 19.050 - 19.050 (tizenkilencezerötven-tizenkilencezerötven) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint 2006. szeptember 15-én az I.r. felperes és az I.r. alperes szindikátusi szerződést kötöttek. E szerződés megkötésének célja az volt, hogy az M B téri Vásárcsarnok és a hozzátartozó P elnevezésű ingatlanok egy kereskedelmi (piaci) komplexummá történő alakítása tekintetében együttműködésük, illetve a beruházás megvalósulását követően a piaci kereskedelmi komplexum

üzemeltetése kérdéseit rendezzék. A szindikátusi szerződés rendelkezéseinek megfelelően közösen hozták létre a komplexum tényleges üzemeltetésének megkezdésétől számított húsz évre a II.r. felperes gazdasági társaságot. A II.r. felperest a cégjegyzékbe 2006. december 21-én jegyezték be, annak alapításkori vagyona 500.000.000 Ft volt, melyből az I.r. felperes 333.000.000 Ft, míg az I.r. alperes 167.000.000 Ft vagyoni értékű hozzájárulást vállalt biztosítani. Ennek megfelelően a I.r. felperes 66,6 %-ban az I.r. alperes, 33,4 %-ban lett a II.r. felperes részvényese. A II.r. felperes cégbírósi bejegyzését követő beruházás eredményeként az újjáépített piac 2008. október 16-án kezdte meg működését.

Az I.r. alperes, mint földtulajdonos, a II.r. felperes, mint építő, valamint az I.r. felperes, mint kezes 2009. július 28-án kötöttek földhasználati szerződést. Rögzítették, az M 4.098/2. helyrajzi számú, 12.404 m² területre a II.r. felperes vásárcsarnokot és hozzá kapcsolódó létesítményeket épített. A felépítmények tulajdonosát a felépítmények fennállásáig az ingatlan vonatkozásában határozatlan idejű, törvényen alapuló földhasználati jog illeti meg, melyet az ingatlan-nyilvántartásba be is jegyeztek. A II. r. felperes a használat ellenértékeként a szerződésben meghatározott mértékű földhasználati díj megfizetésére kötelezte magát, melynek teljesítéséért az I.r. felperes készfizető kezességet vállalt. A felek e szerződést 2009. október 15-én módosították.

Az újjáépített piaccal kapcsolatosan, annak működésének megkezdése után az I.r. alperes képviselő-testületében rendszerezések voltak a viták.

2011. április 21-én a vásárcsarnok közvetlen szomszédságában „B téri Kistermelői Napok” megnevezésű rendezvénysorozat indult, melynek keretében őstermelők, illetve kistermelők végezhettek árusítást. M Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011. május 12-én meghozott IV-104/22.639/2011. számú határozatával döntött a B téren állandó őstermelői, kistermelői piac (a továbbiakban: új piac) létesítéséről, melynek kialakításával, üzemeltetésével a II.r. alperest bízta meg.

A II.r. alperes egyetlen tagjának, a M Vagyonkezelő Zrt-nek az egyedüli részvényese az I.r. alperes.

M Város Önkormányzata Jegyzője 2011. július 20-án kelt 2-45622-4/2011. számú határozatával a II.r. alperes vásár-, piac üzemeltetése iránti engedély kiadása iránti kérelmének helyt adott, az engedélyt részére kiadta, és egyidejűleg azt a vásárok és a piacok nyilvántartásában 4/2011. számon nyilvántartásba vette.

A felperesek kereseti kérelmükben azt is kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek a felperesek, mint üzletfelek érdekeit sértő, az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző módon hozták létre az új piacot, és kötelezze az alpereseket annak 15 napon belüli bezárására, továbbá tiltsa el őket attól, hogy M

belvárosában a piac kereskedelmi profiljával azonos, vagy ahhoz hasonló piacot hozzanak létre, vagy hasonló tevékenység folytatásában mást támogassanak. Kérték az alperest kötelezni a MiNap című m-i hetilapban, a Népszabadság Online és a Borsod Online internetes újságokban saját költségükön sajtónyilatkozat közzétételére, mely szerint a felperesek mint üzleti partnereik érdekeit és az üzleti tisztességet sértő módon létesítették az új piacot. Keresetüket ebben a vonatkozásban arra alapították, hogy az alperesek a Ptk. 1. § /1/ bekezdésére figyelemmel megszegték a Ptk. 2. § /1/ bekezdésének, 3. § /1/ bekezdésének, 4. § /1/ és /4/ bekezdéseinek, 5. § /1/ és /2/ bekezdéseinek alapvető rendelkezéseit, a Ptk. 277. § /4/ bekezdésében írt együttműködési kötelezettséget, s a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 2. §-át. A jogkövetkezmények levonása tekintetében a Tpv. 86. § /2/ bekezdésének a), b) és c) pontjaira hivatkoztak. Álláspontjuk szerint az adott helyzetben tisztességtelen magatartás valósult meg azzal, hogy az I.r. alperes a II.r. felperes részvényeseként kiépítette saját gazdasági társasága konkurenciáját, megnehezítve annak működését.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, a felpereseknek nem versenytársaik, hiszen az I.r. alperes a lakosság érdekében cselekedett, a II.r. alperes pedig nem törekszik haszonszerzésre és szerződéses kapcsolatba a felperesekkel egyébként sem került. Az új piacot jogszerűen hozták létre, azt a II.r. felperesnek a társasági szerződésben rögzített céllal ellentétes működése tett szükségessé. A szindikátusi szerződés a felperesek részére kizárólagosságot nem biztosított; ha ilyen megállapodás mégis létrejött volna, úgy éppen ez lenne versenykorlátozást megvalósító, semmis.

Az első fokon eljáró Miskolci Törvényszék a 2012. június 18-án meghozott 13.G.40.273/2011/47. számú ítéletével megállapította, hogy az alperesek a felperesek, mint üzletfelek érdekeit sértő, az üzleti tisztesség követelményeibe ütköző módon hozták létre az új piacot. Kötelezte őket ennek tizenöt napon belüli bezárására. Kötelezte továbbá az alpereseket, hogy saját költségükön tizenöt napon belül a Borsod Online című internetes újságban az ítéletben meghatározott tartalommal tegyenek közzé közös sajtónyilatkozatot. Ezt meghaladóan a törvényszék a felperesek keresetét elutasította. A szindikátusi szerződés kapcsán rögzítette, hogy az az I.r. felperes és az I.r. alperes között jött létre, ezért rendelkezéseit csak az I.r. alperes vonatkozásában vizsgálhatta, s arra a következtetésre jutott, hogy a piac üzemeltetésével kapcsolatosan a szerződésben meghatározottak szerint járt el. Úgy ítélte meg, nem állapítható meg az, hogy a szerződő felek szándéka kizárólagosság biztosítására irányult volna. Az alperesek által tanúsított magatartások a Tpv. szabályainak alkalmazása során azonban ettől

függetlenül vizsgálándók. Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta azt az alperesi hivatkozást, mely szerint nem tekinthetők a felperesek versenytársainak. Álláspontja szerint a felperesek és az alperesek viszonylatában részben a versenytársi mivolt is megállapítható, de minimálisan üzletfelek. Ebben a vonatkozásban nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az I.r. alperes az állampolgárok érdekeinek megfelelően járt-e el. Az új piac létrehozásával az alperesek tisztességtelenül végeztek gazdasági tevékenységet. Ezt azzal indokolta, miszerint a bizonyítás anyagából megállapítható, hogy a felperesek alappal számíthattak arra, a piacon és közvetlen környezetében a piachoz kapcsolódó tevékenységet a II.r. felperes fog végezni. Azzal, hogy az I.r. alperes a II.r. felperes tagjaként, bár erre lehetőség volna, mégsem arra törekszik, hogy az őstermelők a felújított piacon végezzék az árusítást, és az új piac létrehozásával saját gazdasági társaságának teremt konkurenciát, a gazdasági logikával ellentétesen jár el. Nincs akadálya annak, hogy az I.r. alperes korábbi döntéseinek megváltoztatása érdekében az I.r. felperessel tárgyalásokat folytasson, s a gazdasági társaság működésére vonatkozó szabályok betartásával a társaság tagjai határozzanak. Az az üzleti magatartás azonban, amely a jogszabályi, vagy társasági szerződési rendelkezések érvényesülését megnehezíti, vagy gátolja, tisztességtelen. A Tpv. 86. § /2/ bekezdésében foglalt szankciók közül ezért megállapította a jogsértés megtörténtét, egyidejűleg a jogsértés abbahagyását biztosítva bezárni rendelte az új piacot. Nem találta ugyanakkor alaposnak azt a kereseti követelést, hogy az alpereseket tiltsa el attól, hogy az M belvárosában a piac kereskedelmi profiljával azonos, vagy ahhoz hasonló piacot hozzanak létre együtt, vagy külön-külön, illetve ilyen, vagy hasonló tevékenység folytatásában mást támogassanak. Mivel az új piac megnyitásáról a nagyközönség széles körben értesülhetett, ezért az alpereseknek az elégtételre megfelelő módon nyilvánosságot kell biztosítaniuk, azonban elegendőnek találta a nyilatkozat közzétételének elrendelését kizárólag a Borsod Online internetes újságban.

Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a 2012. november 28-án kelt Gf.IV.30.516/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperesek teljes keresetét elutasította, egyebekben (a perköltségre vonatkozóan) az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Úgy ítélte meg, mindkét alperes a Tpv. személyi hatálya alá tartozik, az új piac létrehozásával az alperesek tisztességtelen gazdasági tevékenységet végeztek. Mivel terhükre a felperesek által hivatkozott jogsértés nem állapítható meg, a Tpv. 86. § /2/ bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények sem alkalmazhatók. A jogerős ítéletet hozó bíróság hangsúlyozta, önmagában azzal, hogy az I.r. alperes a II.r. felperes tevékenységével részben hasonló

körben működő piac létrehozásáról döntött, nem tanúsított tisztességtelen magatartást. Ellenkezőleg: éppen ez állt összhangban a Tpv-t-nek a verseny korlátozását tiltó más rendelkezéseivel. Annak az érdeksérelemnek az orvoslására pedig, mely abban nyilvánult meg, hogy az I.r. alperes a felperesek érdekeivel ellentétes döntést hoz, vagy magatartást tanúsít, nem a Tpv-t. szabályai alkalmasak; az ilyen jellegű jogvita a II.r. felperes gazdasági társaság tagjainak belső jogviszonyára tartozik. A II.r. alperes piacra lépése, illetőleg a piacon való jelenléte önmagában tisztességtelen piaci magatartást nem valósít meg. A felperesek nem bizonyították, hogy a II.r. alperes az új piacot tisztességtelen eszközökkel működteti.

A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen arra kérték a Kúriát, a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, s az első fokon eljáró bíróság ítéletét hagyja helyben. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az ítéeltábla új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet a Tpv-t. 2. §-át, a Ptk. 1. §-át, 2. §-ának /2/ bekezdését, 4. § /1/ bekezdését, 5. §-ának /1/ és /2/ bekezdéseit, továbbá a Pp. 3. §-ának /2/ bekezdését, 163. §-ának /3/ bekezdését, 253. §-ának /2/ bekezdését sérti. Hivatkoztak arra, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: 2006. évi Gt.) nem zárja ki, hogy a bíróság a Tpv-t. alapján állapítsa meg a társasági tag társaságtól független piaci magatartása és gazdasági tevékenysége tisztességtelenségét, s ilyen tiltó rendelkezést maga a Tpv-t. sem tartalmaz. A 2006. évi Gt-re utalás egyébként sem indokolt, hiszen az a tisztességtelen gazdasági tevékenység folytatásából eredő jogai érvényesítését nem teszi lehetővé. A társadalom általános erkölcsi elvárásainak, az általános üzleti etikának, a gazdasági életben kialakult szokásoknak, a józan ész követelményének nem felel meg az alpereseknek a felperesek érdekeit sértő magatartása. Önmagában a verseny tényével nem lehet kizárni, cáfolni, elbagatellizálni egy nyilvánvalóan tisztességtelen piaci magatartást. A tisztességtelenség általános etikai paramétereit követve nem minősíthető tisztességesnek, ha a közös gazdasági célok megvalósítására szerződő jogalanyok potenciális vagy tényleges hátrányt jelentő önálló és önző célokat valósítanak meg. Utaltak végül arra, annak megítélése, hogy az új piac megnyitása sérti-e a társadalom, és ezen belül a gazdasági élet erkölcsi, etikai értékítéletét, nem a bizonyítékok mérlegelésének kérdése, hanem a bizonyított magatartásnak a Tpv-t. 2. §-ával és a Ptk. 4. § /1/ bekezdésével való egybevetése alapján ítélandó meg.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria a Debreceni Ítéltábla ítéletét a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, s arra a következtetésre jutott, hogy az a felhozott okokból nem jogszabálysértő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor abból indult ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban immár nem volt vitás, az alperesek a Tpv. személyi hatálya alá tartoznak, a felperesek által sérelmezett magatartásuk pedig versenyjogi szempontból értékelendő piaci magatartás. Nem képezte vita tárgyát az sem, hogy az alperesek a felperesek versenytársainak minősülnek. A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, az alperesek gazdasági tevékenységüket tisztességtelenül folytatták, folytatják, avagy sem. Ebben a vonatkozásban a bizonyítási teher a felperesekre hárult.

A Kúria megítélése szerint, részben külön kell vizsgálni, hogy az I.r., illetve a II.r. alperes követett-e el a Tpv. 2. §-ába ütköző magatartást. A felülvizsgálati eljárásban eldöntendő jogkérdés lényege abban foglalható össze, a Tpv. 2. §-ába ütközik-e, hogy az I.r. alperes a II.r. felperes által üzemeltetett piac melletti új piac, működtetéséről döntött, illetve az, hogy a II.r. alperes ezen piacot üzemelteti. Nem képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát, hogy az alperesek piacot általában üzemeltethetnek-e, mivel az elsőfokú bíróság e körben jogerőre emelkedett ítéletével nem tiltotta el őket attól, hogy az M belvárosában a piac kereskedelmi profiljával azonos, vagy ahhoz hasonló piacot hozzanak létre együtt, vagy külön-külön, illetve ilyen vagy hasonló tevékenység folytatásában mást támogassanak.

Az I.r. alperes magatartása értékelésével összefüggésben többek között abból kell kiindulni, hogy az I.r. alperes az I.r. felperessel közösen piac működtetésére létrehozott II.r. felperes kisebbségi tulajdonosa. Az I.r. alperes elvárásainak azonban a II.r. felperes tevékenysége, működése nem felelt meg, elvárásait kisebbségi helyzete folytán - melynek megszüntetését nem tudta a megadott feltételek mellett elérni - nem tudta érvényesíteni. A társtulajdonosok közötti fő nézeteltérést az I.r. alperes abban foglalta össze, hogy a II.r. felperes a társasági szerződésben rögzített céllal ellentétesen „plázaszerűen” működik, mely az őstermelők piacra jutását nehezíti.

A Kúria osztja a felperesek azon álláspontját, hogy bár az I.r. felperesnek és az I.r. alperesnek, mint a II.r. felperes társtulajdonosainak a piac üzemeltetését illetően felmerült vitája akár társasági jogi megoldásokat is felvethet (bár az adott tényállás mellett a tag kizárása a 2006. évi Gt. kógens szabálya folytán kizárt), ez azonban nem zárja ki önmagában, hogy az egyik társtulajdonos a Tpv. szabályait sértő magatartást tanúsítson, például a Tpv. 2. §-ába ütközően tisztességtelen gazdasági

tevékenységet folytasson. Így a Tpv. hivatkozott rendelkezésének megsértését vizsgálni kell, a Tpv. alkalmazását az esetleges társasági jogi megoldások nem zárják ki. Ugyanakkor ezek a társasági jogi érvek a II.r. alperes tekintetében értelmezhetetlenek, ott a társasági jog semmilyen megoldást nem nyújt, figyelemmel arra, hogy a felperesek és a II.r. alperes között értékelhető társasági jogi kapcsolat nem áll fenn.

A felperesek keresetüket nem társasági jogi jogcímre, hanem versenyjogi jogsértésre, a Tpv. 2. §-a megsértésére alapították.

A Tpv. 2. §-a a tisztességtelen verseny tilalmát kimondó fejezeti generálklauzula, melynek célja az, hogy a bíróság a Tpv. 3-7. §-aiban külön nevesített tényállások alá nem tartozó eseteket is megvizsgálhassa, a gazdasági tevékenységét tisztességtelenül folytató személyt elmarasztalhassa.

A Tpv. 2. §-a értelmében tilos a gazdasági tevékenységet tisztességtelenül folytatni. Ezen belül példálózó jelleggel nevesíti a Tpv., hogy az mikor valósul meg, így különösen akkor, ha a tevékenység a versenytársak, az üzletfelek, valamint a fogyasztók törvényes érdekeit sérti, vagy veszélyezteti, az üzleti tisztesség követelményeibe ütközik.

A tisztességesség fogalmát tényleges tartalommal a társadalomban általában elfogadott erkölcsi normák, szokások töltik meg. Annak megítélésekor, hogy valamely magatartás tisztességes-e, figyelemmel kell lenni a Ptk. 4. § /1/ és /4/ bekezdéseiben meghatározott, a jóhiszeműség és tisztesség, a kölcsönös együttműködési kötelezettség, valamint az adott helyzetben általában elvárható eljárás követelményére is.

A felperesek gazdasági érdekeiket sértőnek, piaci helyzetüket gyöngítőnek tekintették, hogy a II.r. felperes által üzemeltetett piac mellett a II.r. alperes őstermelői piacot üzemeltet. Kérdésként merült fel, hogy a felperesek gazdasági érdeke, a nyereség, nagyobb nyereség elérése és az ezen cél elérését nehezítő konkurenciaként értékelhető új piac létrehozása, működtetése tisztességtelen gazdasági tevékenység folytatásaként értékelendő-e.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben, illetve a per során nem adtak elő olyan tény, vagy körülményt, mely egyértelműen cáfolta volna, hogy az új piac őstermelői piac, ahol az őstermelők által előállított árukat értékesítik, valamint hogy az őstermelők piacra juttatását nehezítően a II.r. felperes által működtetett piac nem „plázaszerűen” működne, vagyis a bérleti jogot az őstermelők nem, vagy nagy nehézségek árán tudják megszerezni, illetve bérleti jog nélkül az értékesítés szűk keretek között lehetséges.

A Kúria megítélése szerint a perben rendelkezésre álló tényállás mellett az alperesek magatartása tisztességtelennek nem tekinthető. A felperesek nem bizonyították, hogy az alpereseket tisztességtelen, erkölcsileg elítélendő, a társadalom értékítéletével ellentétes célok vezérelték, vezérlik az új piac létrehozásával, működtetésével. Az őstermelők piacra jutásának segítése amely a versenyre is ösztönzően hat, a kínálat növelése, bővítése a fogyasztók érdekét szolgálja, ezek pedig legitim célok. Figyelembe veendő az is, hogy az I.r. alperes, mint önkormányzat az adott jogviszonyban ugyan gazdálkodó szervezetként jár el, de másik arculatában önkormányzati feladatai folytán feladata a lakosság jobb, szélesebb árukészlettel történő ellátásának biztosítása, az őstermelők tevékenységének támogatása. Ezért a Kúria nem osztja az elsőfokú bíróság megállapítását, hogy a „gazdasági logikával” ellentétes magatartást tanúsított volna az I.r. alperes, amikor az új piacot létrehozta, működteti. A II.r. alperes vonatkozásában pedig helyesen hivatkozott a jogerős ítélet arra, a perben az új piac meg nem engedett eszközökkel történő működtetése egyértelmű bizonyítást nem nyert.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdésére hivatkozással kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg külön-külön az I.r. és a II.r. alperesnek 19.050 - 19.050 Ft felülvizsgálati eljárási költséget. Ez az összeg a bírósági eljárásban megállapított ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ és /6/ bekezdései, továbbá 4. § /1/ bekezdése szerint megállapított, az ÁFA-t is magában foglaló, a kifejtett tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjat tartalmazza.

Budapest, 2013. április 9.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke, Dr.Szabó Péter sk. előadó-bíró, Dr. Osztovits András sk.bíró